

Dosarul nr. 2ra-792/23
2-20004654-01-2ra-07062023

Prima instanță: Judecătoria Bălți, sediul Central (A. Donos)
Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (S. Procopciuc, N. Chircu, E. Grumeza)

ÎNCHEIERE

03 aprilie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător
judecători

Ion Malanciuc
Oxana Parfeni
Diana Stănilă

examinând admisibilitatea recursului declarat de Natalia Gurduială,
în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Nicolai Senciuc împotriva Nataliei Gurduială, intervenienți accesorii Întreprinderea Municipală „Gospodăria Locativ-Comunală Bălți”, Primăria municipiului Bălți și Anastasia Salem privind înlăturarea obstacolelor în folosirea locuinței, evacuare, instalarea în apartament, încasarea prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată, și acțiunea reconvențională înaintată de Natalia Gurduială împotriva lui Nicolai Senciuc, intervenient accesoriu Întreprinderea Municipală „Gospodăria Locativ-Comunală Bălți” privind recunoașterea dreptului pierdut la spațiul locativ,

împotriva deciziei din 17 ianuarie 2023 a Curții de Apel Bălți, prin care s-a respins cererea de apel declarată de Natalia Gurduială și a fost menținută hotărârea din 22 octombrie 2021 a judecătoriei Bălți, sediul Central,

c o n s t a t ă :

La 13 ianuarie 2020 reclamantul Nicolai Senciuc a înaintat cerere de chemare în judecată împotriva Nataliei Gurduială, intervenienți accesorii ÎM „Gospodăria Locativ-Comunală Bălți”, Primăria mun. Bălți, Anastasia Salem prin care a solicitat: obligarea pârâtei să înlătore obstacole în folosirea apartamentului nr. XXXX; obligarea pârâtei de a restitui în beneficiul reclamantului apartamentul menționat; evacuarea pârâtei împreună cu familia ei și bunurile personale ale acesteia din locuința respectivă; instalarea reclamantului în apartamentul dat; obligarea pârâtei să nu creeze pe viitor obstacole în folosința și posesia apartamentului nr. XXXX, lui Nicolai Senciuc; încasarea din contul pârâtei în beneficiul reclamantului prejudiciului moral în sumă de 10 000 de lei și încasarea cheltuielilor de judecată.

La 16 decembrie 2020 pârâta Natalia Gurduială a înaintat cerere reconvențională împotriva lui Nicolai Senciuc, intervenient accesoriu ÎM „Gospodăria Locativ-Comunală Bălți”, cu privire la recunoașterea dreptului pierdut la spațiu locativ.

În motivarea cererii de chemare în judecată reclamantul a invocat că, apartamentul XXXX, nu este privatizat și se atribuie la fondul public de locuințe. Acesta i-a fost acordat soției sale, chiriașul principal Senciuc (Craștini) Anna Nicolai, în baza dispoziției primarului nr. 275 din 05.11.1970, precum și a ordinului de repartitie nr.1064 din 13.11.1970. Ca urmare a înregistrării căsătoriei cu Anna Senciuc, în temeiul art. 55 din Codul cu privire la locuințe (abrogat), el a devenit membrul familiei chiriașului, fiind înscris în apartamentul dat și obținând viza de domiciliu în acesta. Din căsătorie, la 26.07.1985 s-a născut fiica Anastasia Salem (Senciuc).

A relatat reclamantul că, ținând cont de situația economică grea în țară după anii 1990, pentru întreținerea familiei sale a fost nevoit să-și caute serviciul în Federația Rusă, periodic revenind acasă la familie. Ulterior, la data de 04.11.2005 soția lui a decedat. După majoratul fiicei, aceasta la fel și-a găsit serviciul peste hotarele țării, în Italia. Ținând cont de faptul că periodic pleca în Ucraina la mama lui, care avea nevoie de îngrijiri din cauza vârstei înaintate, în apartamentul în litigiu pe timpul lipsei chiriașilor rămăneau să locuiască niște cunoscuți ai fiicei sale, care eliberau apartamentul la revenirea lui. După una din astfel de întoarceri din Ucraina el a constatat că nu mai are acces în apartamentul său, din motiv că în apartament s-a stabilit pârâta Natalia Gurduială cu familia sa.

Reclamantul a indicat că, din discuția cu pârâta a înțeles că s-a stabilit cu traiul în apartamentul nr. XXXX, cu acordul fiicei sale, Anastasia Salem, care la fel este chiriașul apartamentului, în baza procurii eliberate, informație care ulterior a fost confirmată și de Inspectoratul de Poliție Bălți. Reieșind din faptul că în urma unei cerți relațiile dintre dânsul și fiica sa Anastasia Salem nu s-au menținut de câțiva ani, iar ultima timp îndelungat se afla peste hotarele țării, de clarificat situația creată în mod pașnic, nu a fost posibil.

Astfel, s-a creat situația în care reclamantul deținând statutul de chiriaș al apartamentului nr. XXXX, nu poate să intre în posesia și folosința acestuia, fiind nevoit permanent să-și caute un alt loc temporar de trai, la cunoscuții săi sau la gazdă, ce impune nestabilitatea în raporturile de locațiune. Faptul dat îi creează incomodități, precum și stare de frustrare, din motivul imposibilității folosirii de dreptul său legal și fundamental care face parte din dreptul la viață decentă a persoanei de a locui în locuința acordată. Toate acestea zilnic îi creează stresuri și ca urmare prejudiciu moral.

A notat reclamantul că, potrivit răspunsului Departamentului înregistrare și evidență a populației din 15.10.2019, în apartamentul litigios sunt înregistrați la domiciliu trei persoane: Anastasia Salem, Galina Radamovscaia și Nicolai Senciuc. Aceeași informație se conține și în răspunsul ÎM „Gospodăria Locativ-Comunală Bălți” din 16.09.2019, potrivit căruia chiriașul principal la zi rămîne Anna Senciuc, soția decedată, dat fiind faptul că după decesul acesteia ordinul de repartitie nu a fost perfectat din nou.

Reclamantul a remarcat că prin hotărârea din 28.03.2016 a Judecătoriei Bălți, menținută prin decizia din 22.11.2016 a Curții de Apel Bălți și încheierea din 22.03.2017 a Curții Supreme de Justiție, a fost confirmat dreptul lui de a locui și de a se folosi de spațiul locativ - apartamentul nr. XXXX, prin respingerea acțiunii Primăriei Bălți cu privire la recunoașterea persoanelor decăzute din dreptul de folosire a locuinței.

Astfel, a fost confirmat dreptul reclamantului de a locui și în continuare în apartamentul dat. Transmiterea locuinței în posesia și folosința pârâtei Natalia Gurduială

nu a fost coordonată cu dânsul. Anastasia Salem a decis transmiterea apartamentului către pârâtă de una singură, fără a solicita consimțământul celorlalți chiriași și contrar prevederilor art. 38 alin.(1) al Legii cu privire la locuințe. Pe lângă transmiterea locuinței unei persoane terțe cum este pârâta Natalia Gurduială cu familia sa, care este străină membrilor de familie înscriși în acest apartament, de fapt s-a creat situația prin care ceilalți chiriași au fost privați de posibilitatea legală de a se folosi de locuința lor.

A mai indicat că, Natalia Gurduială îi împiedică revenirea lui în acest apartament. La data de 14.12.2019 avocatul său s-a adresat către pârâta Natalia Gurduială cu o pretenție scrisă prin care a solicitat înlăturarea obstacolelor în folosirea locuinței și restituirea benevolă a apartamentului, în termen de 7 zile, pretenția fiind expediată la data de 16.12.2019 prin intermediul ÎS „Poșta Moldovei”.

La 19 decembrie 2019 în oficiul avocatului s-a prezentat Natalia Gurduială, menționând că acționează din numele fiicei lui, iar el nu are careva drepturi asupra apartamentului nr. XXXX.

A opinat reclamantul că, în urma faptelor ilicite comise de către Natalia Gurduială viața lui a fost perturbată, fiind nevoit să umble permanent pe drumuri, în căutarea acoperișului pentru trai, soluțiilor de readucere cât mai urgentă a accesului în locuința sa, precum și revendicarea imobilului, pierzând pentru aceasta timp și nervi. Prin samavolnicia și abuzul pârâtei i-au fost cauzate suferințe psihice, dureri de cap, care au creat o stare de disconfort și retrăire, neliniște și necesități de a întreprinde unele acțiuni neplanificate, situații care univoc se atribuie de jurisprudența CEDO la crearea de prejudicii morale.

La data de 16 decembrie 2020 pârâta Natalia Gurduială a înaintat cerere reconvențională împotriva lui Nicolai Senciuc, intervenient accesoriu ÎM „Gospodăria Locativ-Comunală Bălți”, cu privire la recunoașterea dreptului pierdut la spațiu locativ (f.d.133-134 Vol. I).

În motivarea cererii reconvenționale a indicat că, prin hotărârea Comitetului executiv din 05.11.1970, apartamentul nr. XXXX, i-a fost repartizat lui Crastîni Andrei Ivanovici, decedat la 27.03.1978, pentru componența familiei 3 persoane (el, soția Anna Crastîni, mama lui Anastasia Salem), decedată în mun. Bălți la 01.11.2005, feciorul Alexei Andrei Crastîni, anul nașterii 1966, decedat în anul 1999.

A relatat că, în anul 1980 Anna Crastîni a încheiat căsătoria cu Nicolai Senciuc, iar la 26.05.1985 la ei s-a născut fiica Anastasia Salem. Nicolai Senciuc a locuit în acest apartament în calitate de membru de familie, dar în anul 1991 el a plecat din familie și locuia în Rusia, unde concubina cu alta femeie, la ei s-a născut un copil comun. Din anul 1991, momentul plecării în Rusia, Nicolai Senciuc nu a locuit în apartamentul vizat. În anul 2003 căsătoria cu Anna Senciuc (Crastîni) a fost desfăcută. Nicolai Senciuc nu a locuit în apartament un timp îndelungat fără motive întemeiate, nu a achitat serviciile comunale, nu a participat la întreținerea apartamentului. Conform datelor OSC, Nicolai Senciuc din 18.11.2005 până în 25.02.2010 a fost căsătorit oficial cu Tatiana Gonciar. Începând cu 18 august 2011 Nicolai Senciuc este căsătorit oficial cu Stanislava Chernoz. Prin hotărârea Judecătoriei Bălți din 20 decembrie 2004 după acțiunea lui Anna Senciuc el a fost recunoscut dispărut fără veste. Faptul că Nicolai Senciuc nu locuiește în apartamentul indicat se confirmă prin actul ÎM „Gospodăria Locativ-Comunală Bălți” din 02.09.2020.

Invocă reclamanta că, Nicolai Senciuc nu a locuit în apartamentul în litigiu mai mult de 25 de ani, fără motive întemeiate, a pierdut dreptul la spațiul locativ în acest apartament. Ea locuiește în acest apartament mult timp, s-a instalat la rugămintea Anastasiei Salem în calitate de membru de familie. Pe bani comuni cu Anastasia Salem au efectuat reparație în apartament, pentru ce au fost cheltuite surse considerabile.

A solicitat reclamanta să fie recunoscut Nicolai Senciuc cu dreptul pierdut la locuință în apartamentul nr. XXXX, în perioada din anul 1991 până în anul 2015, conform Codului cu privire la locuințe nr.2718-X din 03.06.1983.

Prin hotărârea din 22 octombrie 2021 a Judecătoriei Bălți, sediul Central, cererea de chemare în judecată a fost admisă parțial.

S-a obligat Natalia Gurduială să înlăture obstacolele în folosința de către Nicolai Senciuc a apartamentului nr. XXXX.

S-a dispus evacuarea Nataliei Gurduială împreună cu familia sa și bunurile personale din apartamentul nr. XXXX.

S-a dispus instalarea lui Nicolai Senciuc în apartamentul nr. XXXX.

S-a încasat de la Natalia Gurduiala în beneficiul lui Nicolai Senciuc cheltuielile de judecată pentru achitarea taxei de stat în sumă de 300 de lei.

În rest, pretențiile au fost respinse ca neîntemeiate.

S-a respins acțiunea reconvențională înaintată de Natalia Gurduială împotriva lui Nicolai Senciuc, intervenient accesoriu ÎM „Gospodăria Locativ-Comunală Bălți” privind recunoașterea dreptului pierdut la spațiul locativ, ca neîntemeiată. (f.d. 35-39, vol.2).

Nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, la 09 noiembrie 2021, Natalia Gurduială a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând casarea hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei decizii noi prin care să fie respinsă cererea inițială și admisă cererea reconvențională.

Prin decizia din 17 ianuarie 2023 a Curții de Apel Bălți, a fost respinsă cererea de apel declarată de Natalia Gurduială și a fost menținută hotărârea din 22 octombrie 2021 a judecătoriei Bălți, sediul Central (f.d. 118, 119-125, vol.2).

Pentru a decide astfel instanța de apel a reținut că, Gurduiala Natalia nu întrunește calitățile unui posesor de drept real limitat, nu deține dreptul de uz și abitație, nu e nici locatar, nici comodatar, nici coproprietar, ce i-ar acorda dreptul să solicite recunoașterea pierderii de către Nicolae Senciuc a dreptului la spațiul locativ al apartamentului nr. XXXX. În susținerea cerințelor sale Natalia Gurduială face trimitere la legea veche și anume prevederile articolelor 55 și 56 din Codul cu privire la locuințe al RSS Moldovenești nr. 2718-X din 03.06.1983, însă situația sa juridică nu poate fi justificată prin normele menționate. Or, reieșind din prevederile art. 10 alin. (5) din Codul cu privire la locuințe al RSS Moldovenești, nu se admite exercitarea drepturilor de folosință a locuinței contrar destinației lor sau prin încălcarea drepturilor altor cetățeni, precum și a drepturilor unor organizații de stat și obștești. Iar, la articolul 57 alin. (1) din Codul cu privire la locuințe al RSS Moldovenești, chiriașul e în drept să instaleze, în modul stabilit, în încăperea de locuit, ocupată de dânsul, pe soțul său, pe copii, pe părinți și alte persoane, primind pentru aceasta consimțământul în scris al tuturor membrilor majori ai familiei sale.

A menționat că transmiterea locuinței în posesia și folosința Natalia Gurduială, nu a fost coordonată cu Nicolai Senciuc, iar Anastasia Salem a decis transmiterea

apartamentului către apelantă de una singură, fără consimțământul celorlalți chiriași legali.

Mai mult, Curtea de Apel Bălți a remarcat că Anastasia Salem nu este chiriașul principal, or potrivit răspunsului ÎM „Gospodoria Locativ-Comunală Bălți” din 16.09.2019, chiriașul principal rămâne a fi Anna Senciuc (Craștîni), soția decedată a lui Nicolae Senciuc, ținând cont de faptul că după decesul acesteia ordinul de repartitie nu a fost perfectat din nou. Prin urmare, apelanta Gurduială Natalia nu are nici un drept material și interes legal pentru a înainta cererea de chemare în judecată împotriva lui Nicolae Salem privind recunoașterea dreptului pierdut la spațiul locativ, or instalarea ei a fost una ilegală și contrară normelor de drept.

Drept urmare instanța de apel a conchis că instanța de fond legal și întemeiat a admis cererea de chemare a lui Senciuc Nicolae privind evacuarea Nataliei Gurduială, astfel, concluzia instanței de fond privind respingerea integrală a acțiunii reconvenționale înaintată de Natalia Gurduială, fiind întemeiată.

La 02 mai 2023, Natalia Gurduială, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii instanței de fond, cu pronunțarea unei decizii noi, prin care să fie admisă acțiunea reconvențională (f.d. 142-144, vol.2).

În motivarea recursului a invocat că, instanțele inferioare nu au aplicat legea care trebuia să fie aplicată, aplicând o lege care nu trebuia să fie aplicată și au interpretat în mod eronat legea.

A indicat recurenta că, s-a instalat în apartament în calitate de membru al familiei. Senciuc Nicolae nu locuiește în apartament mai mult de 25 ani, nu achită pentru serviciile comunale, nu participă la reparația apartamentului fapt ce se confirmă prin actul de la ÎM „Gospodoria Locativ-Comunală Bălți” din 02.09.2020.

A relatat că a prezentat instanței de judecată probe, care confirmă că Senciuc Nicolai nu locuiește în apartamentul litigios din anul 1991 fără motive întemeiate, bunurile lui nu sunt în apartament, el nu achită serviciile comunale și conform art. 63 al legii cu privire la locuințe din 1983 nr. 2718, păstrarea spațiului locativ pentru cetățenii temporar absenți, în absența temporară a locatarului sau a membrilor familiei sale, după ei se păstrează spațiul de locuit timp de șase luni.

A mai invocat recurenta că nu a fost atrasă în proces în cadrul examinării cauzei civile din anul 2016, deși, locuia în acest apartament, astfel nu a avut posibilitatea să prezinte probe necesare.

Consideră că, prin hotărârile judecătorești din anul 2016 a fost menținut dreptul la spațiul locativ în apartamentul cu o odaie după Natalia Gurduială.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Cu referire la termenul de declarare a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că Curtea de Apel Bălți a pronunțat dispozitivul deciziei la 17 ianuarie 2023.

La 03 martie 2023, copia deciziei din 17 ianuarie 2023 a Curții de Apel Bălți a fost expediată în adresa participanților la proces și recepționată de către recurentă la data de 16 martie 2023 fapt confirmat prin avizul de recepție (f.d.134, vol.2)

Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că, recursul declarat de Natalia Gurduială, la data de 02 mai 2023 se consideră depus în termenul stabilit de lege.

Conform art. XI alin. (1) și (3) din Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția art. IV, V pct. 1–9 și 11–16 și art. VII, care vor intra în vigoare la 01 septembrie 2023.

Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi. Respectiv, recursul declarat de Natalia Gurduială a fost depus până la data intrării în vigoare a Legii pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, și va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Examinând temeiurile recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Instanța de recurs reține, că examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art. 432 din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului.

La caz, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării cauzei, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, relatarea situației nu constituie un temei de casare a deciziei contestate or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că

instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 din Codul de procedură civilă.

Din recursul declarat nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise (Golder împotriva Regatului Unit, p.38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), p. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, p. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, p. 45).

La fel, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea *Helmers c. Suediei* 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art.433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil.

Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se expediază părților.

Având în vedere cele expuse mai sus, recursul declarat de Natalia Gurduială, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului și drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. 270 și 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Natalia Gurduială.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Ion Malanciuc

judecători

Oxana Parfeni

Diana Stănilă